

Allianssin asiantuntijalausunto sivistysvaliokunnalle Suomen EU-avaintavoitteista EU-vaalikaudelle 2024-2029

Asia: E 58/2023 vp Valtioneuvoston selvitys: Suomen avaintavoitteet EU-vaalikaudelle 2024-2029

Teema: Osaaminen, koulutus, tutkimus, nuoriso.

Suomen nuorisoalan kattojärjestö Allianssi ry edistää nuorten osallisuutta yhteiskunnassa sekä kouluttaa, palvelee ja tuo yhteen järjestöissä, kunnissa ja seurakunnissa työtä tai vapaaehtoistyötä tekevät nuorisoalan toimijat. Allianssin jäsenenä on noin 150 nuorisojärjestöä ja muuta nuorisoalalla toimivaa yhteisöä - käytännössä kaikki Suomessa toimivat nuorisoalan järjestöt.

Tiiviisti

Suomen pääprioriteetit EU:n strategiseen agendaan ja tulevan komission ohjelmaan ovat Euroopan strategisen kilpailukyvyn vahvistaminen, Euroopan kokonaisturvallisuuden parantaminen ja puhtaan siirtymän sekä biotalouden ja kiertotalouden mahdollisuuksien edistäminen.

EU:n alueella asuu lähes 75 miljoonaa nuorta (15-29-vuotiasta) ja ilman heidän panostaan ei yksikään tavoite tule toteutumaan. Euroopan unionin nuorisostrategian mukaan yhä suurempi osa nuorista ei luota EU:hun, ja heillä on vaikeuksia ymmärtää sen periaatteita, arvoja ja toimintaa. Ilman nuoria meillä ei ole toimivaa demokratiaa nyt eikä tulevaisuudessa. Ilman nuoria ei ole myöskään tulevaisuuden Eurooppaa.

Siksi nostammekin lausunnossamme erityisesti nuorten ja nuorisoalan näkökulmaa näihin avaintavoitteisiin.

Koulutus ja liikkuvuus

Euroopan strategisen kilpailukyvyn vahvistamisessa osaavat ja uteliaat nuoret ovat avainasemassa. Opiskelu, työ, harjoittelu tai vapaaehtoistoiminta ulkomailla tulee mahdollistaa jokaiselle nuorelle EU:n alueella. Kansainvälinen kokemus tuo arvokkaan lisän esimerkiksi työllistymistä ja kulttuurienvälistä ymmärrystä ajatellen

Jokaisella nuorella EU:ssa tulee olla yhtäläinen mahdollisuus kansainvälistyä. Opiskelu, työ, harjoittelu tai vapaaehtoistoiminta ulkomailla tulee mahdollistaa jokaiselle nuorelle. Opiskelijaliikkuvuuden taloudellista ja sosiaalista saavutettavuutta ja houkuttelevuutta tulee lisätä. EU:n nuoriso-ohjelmien tulee tavoittaa mahdollisimman laajan ja moninaisen joukon nuoria, nuorisoalan toimijoita ja oppilaitoksia sekä palvella heitä kestäväällä tavalla. Olemme myös ottaneet kantaa palkattomien harjoittelujen kieltämisen puolesta, nämä kannat voisivat näkyä Suomen linjassa.

EU:n tulee kehittää liikkuvuusohjelmiaan ja tukea taloudellisesti esimerkiksi kansalaisjärjestöjen vaihto-ohjelmia. Erasmus+ -rahoitusta on käytettävä ensisijaisesti nuorten ja opiskelijoiden

Suomen nuorisoalan kattojärjestö Allianssi ry
Allianssi-talo, Asemapäällikönkatu 1, 00520 Helsinki
nuorisoala.fi
info@nuorisoala.fi

liikkuvuuteen, ja esimerkiksi korkeakouluverkostojen rahoittaminen ei saa vähentää liikkuvuuteen keskittyvän toiminnan suhteellista osuutta Erasmus+ -ohjelman budjetista. Toivomme, että Suomi suhtautuisi kunnianhimoisesti Erasmus+ -ohjelmaan panostamiseen, sillä Suomen opiskelijaliikkuvuuslukujen kehitys on ollut todella huolestuttavaa viime vuosina.

Toivomme, että Suomi edistää aktiivisesti niin EU:ssa kuin kansallisella tasolla ulkomailta suoritettujen opintojen hyväksilukua. Eurooppa liikkeellä -suosituksissa toivomme Suomelta selkeää linjaa siitä, että kaikilla tulee olla oikeus liikkuvuuteen ja liikkuvuusjakson sisällöt tulee voida sisällyttää täysin tutkintoon. Kansainvälisen osaamisen tunnistaminen työelämässä ei riitä vielä kannusteeksi, mikäli tutkinto ei liikkuvuutta tunnista. Kokonaisvaltaisen kulttuuri-immersion merkityksen vuoksi haluamme korostaa fyysisen liikkuvuuden ensisijaisuutta digitaalisten vaihtoehtojen toimiessa täydentävänä tapana.

Nuorten hyvinvointi yhtenä turvallisuuden peruspilarina

Turvallisuus on jokaisen lapsen ja nuoren perusoikeus, kuten YK:n yleissopimukseen lapsen oikeuksista on kirjattu. Haluamme korostaa, että ilman nuoria EU:n kriisinkestävyyden vahvistaminen ei ole mahdollista. Ilman hyvinvoivia ja toimintakykyisiä nuoria EU ei voi olla puolustuksessa ja turvallisuudessa vahva ja toimintakykyinen. Euroopan komissio on arvioinut, että EU:n mielenterveyskriisi maksaa 600 miljardia euroa vuosittain, jos asialle ei tehdä mitään. Siksi nuorten hyvinvointiin panostaminen ja syrjäytymisen ehkäisy koko unionin alueella on sosiaalipoliittisen kysymyksen lisäksi myös tärkeä turvallisuus- ja talouspoliittinen teema.

Nuorten syrjäytymisen vähentämiseksi Suomen tulisi edistää komission mielenterveysstrategian tavoitteiden suunniteltua toteutumista ja nuorten asunnottomuuskehityksen kääntämistä laskuun seuraavalla parlamenttikaudella. Päivitetyin EU:n nuorisostrategian (nykyinen strategiakausi päättyy vuoteen 2027) tulee olla kunnianhimoinen ja Suomen kädenjälki tulee näkyä siinä. Nuorten syrjäytymisen ehkäisy tulisi olla uuden nuorisostrategian yksi kärkiteema.

Toivomme, että EU jatkaa ulkosuhteissa nuorten roolia tukevan toimintasuunnitelman (Youth Action Plan) toimeenpanoa ja sille varmistetaan riittävä rahoitus. Youth Action Planin mukaisesti nuorten tarpeet ja toiveet tulee ottaa huomioon EU:n kansainvälisissä kumppanuuksissa, naapuruussuhteissa sekä yhteisen puolustus- ja turvallisuuspolitiikan puitteissa – niin tavoitteita asettaessa kuin onnistumista arvioitaessa. Päätösten ei tule palvella vain eurooppalaisten intressiä vaan tukea nuorten hyvinvointia globaalisti.

Suomen tulee edistää EU:n oman Nuoret, rauha ja turvallisuus -toimeenpano-ohjelman laatimista. EU:n tulee myös tehdä tiivistä yhteistyötä YK:n turvallisuusneuvoston Nuoret, rauha ja turvallisuus -päättöslauselman toimeenpanemiseksi yhdessä kansalaisjärjestöjen kanssa.

Näemme tärkeänä, että eurooppalaisten ja kansallisten kansalaisjärjestöjen rooli Ukrainan siviilikriisinhallinnassa tunnustetaan ja siihen ohjataan resursseja.

Demokratia

Kiitämme, että demokratia on nostettu avaintavoitteiden kärkeen ja pohjaksi Suomen kannoille. Yhdymme valtioneuvoston näkemykseen siitä, että demokratia, oikeusvaltioperiaate sekä perus- ja ihmisoikeudet ovat unionin kaiken toiminnan perusta.

Toivomme, että valtioneuvosto toimii aktiivisesti nuorten turvallisen osallistumisen mahdollisuuksien parantamiseksi EU:ssa. Yhteiskunnallisessa toiminnassa mukana oleviin nuoriin kohdistuvaan häirintään, hiljentämiseen, maalittamiseen tai niiden uhkaan tulisi puuttua tarmokkaammin.

Suomen nuorisovaltuusto Allianssi ry

Allianssi-talo, Asemapäällikönkatu 1, 00520 Helsinki

nuorisovaltuusto.fi

info@nuorisovaltuusto.fi

Nuorilla tulisi olla mahdollisuus vaikuttaa EU:n päätöksentekoon kaikilla tasoilla. Suomen tulisi edistää uusien demokratiainnovaatioita kehittämistä ja nuorten osallisuuden eri muotoja EU-tasolla. Esimerkiksi nuorivaikutusten arviointi (EU Youth Test), EU-nuorisoaloite, EU-nuorisodelegaatit ja EU-politiikan pyöreä pöytä tulisi ottaa käyttöön EU:ssa ja unionin laajuisesti. Unionin ja olemassa olevien nuorisojärjestöjen yhteistyötä tulisi vahvistaa lisäämällä säännöllisiä kuulemis- ja keskustelutilaisuuksia eurooppalaisten ja kansallisten toimielinten kanssa.

Ilmastonmuutos

Näemme, että EU:n on oltava ekologisten kriisien vastaisen taistelun johtaja globaalisti. Ilmastonmuutos, luontokato ja niiden seuraukset koskettavat erityisesti nuoria ja tulevia sukupolvia. Sen takia EU:n on tehtävä kunnianhimoista ilmasto- ja ympäristöpolitiikkaa. Nykyistä tavoitetta saavuttaa EU-tason ilmastoneutraalius vuoteen 2050 mennessä on kiristettävä. EU:n on jatkettava työtä luonnontuhonnan kriminalisoimiseksi kansainvälisessä rikostuomioistuimessa.

Kiitämme, että avaintavoitteissa on nostettu kiertotalouden rooli tärkeäksi osaksi strategista kilpailukykyä. Suomen tulisi edistää sitä, että kestävästä kulutuksesta tehdään kuluttajalle helpompaa vahvistamalla EU:n roolia kiertotalouden edistäjänä ja yritysvastuun vartijana. Kuluttajansuojasääntelyä tulisi vahvistaa, hyperpikamuotia tulisi rajoittaa ja tuotteille tulisi asettaa tiukemmat kestävyyskriteerit, jotka edellyttävät tuotteiden kierrätettävyyttä, kestävyyttä, korjattavuutta sekä sosiaalisesti kestäväää valmistusketjua.

Eduskunnan sivistysvaliokunnalle

Kiitämme valiokuntaa mahdollisuudesta lausua.

Helsingissä 20.2.2024

Aleksi Sandroos
Puheenjohtaja

Anna Munsterhjelm
Toiminnanjohtaja

Suomen nuorisoalan kattojärjestö Allianssi ry

Lisätiedot:

Vaikuttamistyön päällikkö Petra Pieskä, petra.pieska@nuorisoala.fi, 040 5855 392

Suomen nuorisoalan kattojärjestö Allianssi ry
Allianssi-talo, Asemapäällikönkatu 1, 00520 Helsinki
nuorisoala.fi
info@nuorisoala.fi